

Imog persberichten

september - oktober 2021

“De maat is vol: vriendelijk vragen helpt blijkbaar niet”

KORTRIJK Als het van West-Vlaams provinciegouverneur Carl Decaluwé afhangt, gaan de GAS-boetes voor sluikstorten en het achterlaten van zwerfvuil fors de hoogte in. Dat zei hij bij de aftrap van de zevende Week van de Handhaving in Kortrijk. Tijdens die ‘flitsmarathon’ tegen achtergelaten afval wordt de hele week in tientallen West-Vlaamse gemeenten streng gecontroleerd, door afvalintercommunales, politiemensen en stadsambtenaren, maar ook door boswachters, controleurs van De Lijn en de vele Mooimakers in de provincie.

DOOR **OLAF VERHAEGE**

“We zullen blijven sensibiliseren, maar de maat is stilaan vol. In de strijd tegen zwerfvuil en sluikstorten helpt vriendelijk vragen blijkbaar niet.” Provinciegouverneur Carl Decaluwé is de overlast van achtergelaten afval in West-Vlaanderen grondig beu. Samen met burgemeester Ruth Vandenberghé (Team Burgemeester), afvalintercommunale Imog, enkele Mooimakers en de politiezone Vlas gaf de gouverneur maandagochtend de aftrap voor de Week van de Handhaving. De komende dagen wordt het aantal controles in tientallen West-Vlaamse steden, gemeenten en provinciale domeinen fors opgevoerd. Die ‘flitsmarathon’ tegen zwerfvuil werd in 2015 voor het eerst in onze provincie georganiseerd en werd twee jaar later uitgebreid over heel Vlaanderen. “Sinds de start van het handhavingsinitiatief hebben we al belangrijke stappen vooruit gezet, maar het moet nog beter”, benadrukt gouverneur Decaluwé.

“Als je ziet dat vorig jaar het opgehaalde zwerfvuil en sluikstort in West-Vlaanderen licht is gestegen, terwijl we eigenlijk met 20 procent zouden moeten zakken, maak ik me zorgen. Kijk bijvoorbeeld naar de kust na een drukke dag. Dat is toch niet normaal meer wat je daar aantreft? Voor mij mogen de boetes voor wie betrapt wordt gerust nog een stuk hoger. En we moeten ook eindelijk eens werk maken van het statiegeld op blikjes en plastic flessen. Het is een kwestie van mentaliteit. We zijn jarenlang veel te laks geweest in de aanpak van zwerfvuil. Dat tij moeten we dringend keren. Dat kan niet alleen met de inzet van de vele duizenden vrijwilligers, we moeten er allemaal aan werken.”

CAMERA'S

Naast de GAS-ambtenaren van de stad en de politiediensten worden deze week ook onder meer boswachters, controleurs van De Lijn en toezichthouders van provinciale domeinen ingeschakeld voor de controles op zwerfvuil. Op die manier willen de provincie, de lokale besturen en de politiezones een heel duidelijk signaal uitsturen en de pak-

Op de Maandagmarkt in Kortrijk werd maandag de aftrap gegeven van de Week van de Handhaving.

In de 11 Imog-gemeenten werden vorig jaar meer dan 500 sluikstorters betrapt, maar minder de helft van hen kon effectief ook herkend worden op de camera-beelden.

Provinciegouverneur Carl Decaluwé en Ruth Vandenberghé, burgemeester van Kortrijk.

“We zijn jaren veel te laks geweest in de aanpak van zwerfvuil”

GOUVERNEUR CARL DECALUWÉ

kans verhogen.

Alleen is iemand op heterdaad betrappen absoluut geen sinecure. Net daarom worden almaar vaker (mobiele) camera's ingeschakeld. Dat is onder meer het geval bij Imog, de afvalintercommunale voor Zuid-West-Vlaanderen. Zij hebben vijf anonieme verplaatsbare camera's die op sluikstortgevoelige plaatsen worden ingeschakeld. In 2020 werden zo 500 mensen betrapt, maar minder dan de helft kon effectief ook herkend worden. Bovendien kreeg niet elk van hen uiteindelijk een boete. Bij sommigen bleef het bij een waarschuwing of volstond gemeenschapdienst.

Specifiek voor Kortrijk, gaststad voor de Week van de Handhaving dit jaar, gaat het

om 231 betrapte sluikstorters, van wie 35 procent kon worden herkend op de beelden. In slechts 67 gevallen werd een GAS-boete uitgeschreven, gaande van 25 euro voor het achterlaten van een sigarettenpeuk tot 350 euro voor iemand die herhaaldelijk tegen de lamp liep. Ook dit jaar zijn er in Kortrijk al 188 sluikstorters betrapt door de camera's.

PEUKENETUIS

“Zwerfvuil is een van de grootste ergernissen bij onze inwoners”, zegt ook Kortrijks burgemeester Ruth Vandenberghé. “En niet alleen bij hen. Ook mij frustreert dat enorm. Onze 40 medewerkers van Nette Stad zijn zeven dagen op zeven in de weer, er zijn de burgerinitiatieven van de Mooimakers en Kortrijk Kraaknet, we hebben intussen 32.000 peukenetuis en 25.000 hondenpoepzakjes uitgedeeld en ons Mobiel Recyclagepunt verhuist elke dag naar tien verschillende locaties. Ondanks al die initiatieven blijft het probleem aanslepen. Jaarlijks komen bijvoorbeeld toch nog 1.000 meldingen over sluikstort binnen bij het meldpunt 1777. Dat is te veel.”

Ook voor Ruth Vandenberghé is het inzetten van camera's het grootste wapen in de handhaving. “Maar er is meer nodig. Daarom steken we deze week dat tandje bij”, zegt ze. “De GAS-vaststellers van de stad – we hebben er 33 in totaal – gaan weer op pad en

bezoeken de markten, de parken en de hot-spots voor zwerfvuil. Ze zijn er trouwens niet alleen om te bestraffen, maar bedanken evengoed voor goed gedrag.” In 2020 werden door de GAS-ambtenaren van de stad Kortrijk 103 dossiers opgesteld. Sinds halfweg 2019 waren dat er 64 voor het op de grond gooien van een peuk.

Imog en de politiezone Vlas juichen het extra controle-initiatief volmondig toe. “Handhaving is voor ons het sluitstuk, de laatste stap in een proces van sensibiliseren en informeren. Een goede samenwerking is cruciaal in deze”, zegt directeur Johan Bonnier. “Er is niet één groep of één profiel van sluikstorter, we vinden die mensen terug in alle lagen van de maatschappij.” Filip Devriendt, korpschef van de politiezone Vlas, benadrukt tot slot de belangrijke rol voor zijn wijkinspecteurs. Net omdat zij dagelijks te voet of met de fiets op pad zijn in de stad, zijn zij de eerste ogen en oren om afvaloverlast en sluikstort vast te stellen. “Sluikstorters mogen vooral niet het gevoel kunnen krijgen dat ze weggomen met wat ze doen”, aldus de korpschef. “Zoals de gouverneur aangeeft: we blijven zoeken naar slagkrachtige oplossingen. Zowel door vooraf mensen aan te sporen niets achter te laten, als achteraf door op zoek te gaan naar wie het toch doet en die persoon daar ook voor te straffen.”

Het is deze week de Week van de Handhaving. In heel West-Vlaanderen pakken gemeenten zwerfvuil en sluikestorten aan.

En dat is nodig, want het aantal overtredingen neemt nog altijd toe. Zo hadden vorig jaar de helft van alle gasboetes in een stad als Kortrijk te maken met zwerfvuil en sluikestorten. De grootste boete daar bedroeg 300 euro.

Het is al de zevende editie van de sensibiliseringsweek, een initiatief van gouverneur Carl Decaluwé. Wie deze week de regels aan zijn laars lapt en betrapt wordt, wordt aangesproken en uiteindelijk ook bestraft. Alleen maar sensibiliseren is onvoldoende, zo blijkt. Daarom houden deze week niet alleen gemeenschapswachten een oogje in het zeil, maar ook agenten en zelfs bos- en veldwachters.

Ook heel wat mobiele camera's moeten zwerfvuil en sluikestorten tegengaan. 60 procent van alle overtreders konden vorig jaar opgespoord worden dankzij die camera's.

Bron : Focus/WTV - 4 oktober 2021

Kortrijk organiseert deze week flitsmarathon voor minder afval

KORTRIJK De stad Kortrijk zal in samenwerking met de politie sluikestorters beboeten. De maat is vol. Duizend meldingen per jaar is te veel. Deze week loopt de Week van de Handhaving.

Dit jaar zijn er in Kortrijk al 188 sluikestorters beboet. Zo is de glasbol in de Moorseestraat in Kortrijk een hotspot. Per jaar komen duizend meldingen binnen via het meldnummer 1777. Binnen 24 uur wordt dan alles door mede-

werkers van de stad opgeruimd.

'Veertig medewerkers zijn zeven dagen per week aan de slag', zegt burgemeester Ruth Vandenberghe (Team Burgemeester). 'Dat kost veel geld. De veegwagens van de stad ruimden vorig jaar 552 ton afval op. De vrijwillige mooimakers waren goed voor 1,7 ton restafval en een halve ton pmd. We hebben ondertussen 33 GAS-vaststellers in onze stad. In 2020 konden we 103 identiteiten terugvinden in het afval zelf. Die mensen mogen een

GAS-boete verwachten.'

Die boetes kunnen oplopen van 25 euro voor een peuk weggooien tot 350 euro voor wie hardleers is. Deze week loopt de Week van de Handhaving. En Kortrijk organiseert een flitsmarathon voor minder afval. Het aantal sluikestorten neemt immers weer toe. 'Laten we zeggen dat er deze week een flitsmarathon volgt, maar dan niet voor het beboeten van overdreven snelheid. De tijd van sensibiliseren is voorbij.'

Provinciegouverneur Carl Decaluwé steunt de actie. 'Deze problematiek kost ieder van ons jaarlijks 32 euro of samen 160 miljoen euro', zegt Decaluwé. 'Terwijl het zo eenvoudig is. Wie afval heeft, neemt dat afval zelf weer mee. Tachtig procent van de mensen erger zich aan sluikestorten. We zijn vroeger te laks geweest en de overheid moet het nu maar zien op te lossen. Het invoeren van statiegeld kan helpen. De boetes mogen voor mijn part nog hoger.'

Camera's

In de regio waar de afvalintercommunale Imog actief is (Anzegem, Avelgem, Deerlijk, Harelbeke, Kortrijk, Kruisem, Kuurne, Spiere-Helkijn, Waregem, Wielsbeke en Zwevegem) werden in 2020 vijf-honderd personen betrapt. De helft van hen werd herkend door het plaatsen van mobiele camera's. Mensen die hun glas naast de container zetten bijvoorbeeld. Camera's zagen trouwens ook diefstal uit textielcontainers. (vkk)

Bron : De Standaard - 5 oktober 2021

Gouverneur Carl Decaluwé pleit voor hogere GAS-boetes voor sluikstorters

Deze week zijn er in heel Vlaanderen extra controles op zwerfvuil en sluikstorten. Lokale besturen, politiezones en afvalintercommunales zullen overtreders aanspreken en hen alternatieven voorstellen. Dat gebeurt in het kader van de Week van de Handhaving, die vandaag start.

Sluikstorten kost Vlaanderen jaarlijks tot 160 miljoen

Vandaag is het maximumbedrag van de GAS-boetes voor sluikstort 350 euro. Volgens Decaluwé mag het echter gerust nog wat meer zijn. "We zien ondanks alle sensibiliseringscampagnes dat er toch opnieuw een stijging is van het percentage zwerfvuil", vertelde hij deze ochtend. "Het kost natuurlijk handenvol geld om dat op te ruimen, in heel Vlaanderen schat men tussen 150 en 160 miljoen euro. Bovendien ergert het ook veel mensen."

Ondanks sensibilisering is sluikstorten gestegen

Merkwaardig is dat 80 procent van de bevolking zich uitspreekt tegen sluikstorten, maar menstens een deel van hen doet het sporadisch zelf. Sluikstort gebeurt overigens ook weer meer dan vroeger, want uit cijfers blijkt dat er in het jongste jaar 1,4 procent méér afval uit sluikstort is bijgekomen.

“Als iemand moedwillig dingen blijft weggooien, kan men niet streng genoeg zijn.

Carl Decaluwé, Gouverneur West-Vlaanderen

"De mentaliteit moet wijzigen", vindt Decaluwé. "Van mij mogen die boetes nog hoger. Als men er al jaren op hamert en iemand blijft toch moedwillig dingen weggooien, kan men niet streng genoeg zijn."

500 sluikstorters betrap

Bij de start van deze sensibiliseringsweek zet afvalintercommunale IMOG in haar elf gemeenten in de Kortrijkse regio ook vijf mobiele camera's in. Die bestaan al langer en worden geïnstalleerd op sluikstortgevoelige plaatsen. Ze zorgen voor een grotere pakkans. Vorig jaar werden in de IMOG-regio 500 sluikstorters betrap, de helft daarvan in Kortrijk. 45 procent van hen kon geïdentificeerd worden en kreeg een sanctie.

Op sluikstortgevoelige plaatsen worden nu bordjes geplaatst waarop het aantal overtredingen staat vermeld. Op het terrein houden GAS-vaststellers en de politie een oogje in het zeil, enerzijds om overtreders te betrappen maar ook om mensen te bedanken die het wel goed doen.

Mobiel recyclagepunt

Extra troef in de strijd tegen sluikstort en zwerfvuil is het Mobiel Recyclagepunt dat wekelijks tien locaties in de stad en deelgemeenten aandoet en op maandag opgesteld staat op de Graanmarkt in Kortrijk, vlakbij de wekelijkse marktdag. Daar kunnen mensen in containers kleine stukken kwijt zoals kleine elektronische toestellen of harde plastic. Sinds de opstart, een jaar geleden, vonden al 12.000 Kortrijkzanen de weg naar het Mobiel Recyclagepunt.

De strijd tegen zwerfvuil opgevoerd: extra controles komende week

Vanaf vandaag organiseert Moomakers voor de vijfde keer op rij de Week van de Handhaving. In heel Vlaanderen zullen handhavers een week lang samen het toezicht en de controles opdrijven in de strijd tegen zwerfvuil en sluikstort. Onder meer lokale besturen, politiezones en afvalintercommunales bundelen de krachten, geassisteerd door camera's op zwerfvuilgevoelige plekken.

De eerste week van oktober zijn de handhavers van Moomakers weer massaal te zien in het straatbeeld. Met welk doel? Ze vragen extra aandacht voor sluikstort en zwerfvuil. "Je kan het vergelijken met de Fitamarathon. Het hele jaar door wordt er gecontroleerd, maar één week per jaar staat het extra hoog op de agenda," zegt Els Gommeren, woordvoerder van Moomakers.

Bekijk hieronder het verslag uit "Het Journaal".

ANTWERPEN

Jeugdbewegingen leveren 1,8 ton zwerfafval bij JSVAG binnen

10 oktober 2021 15:00

Ze zullen burgers aanspreken op foutief gedrag, hon alternatieven voorstellen, maar ook zelf zichtbaar opruimen. En overtreeders riskeren een boete. "Wie betract wordt terwijl hij of zij zwerfvuil op straat gooit, riskeert een gasboete tot € 350."

In totaal nemen 167 lokale besturen deel aan de actieweek. Samen met de afvalintercommunale, politiezones, of op eigen houtje, zetten zij in totaal 397 verschillende acties op touw.

Dieren raken verstrikt, mensen gefrustreerd

"Zwerfvuil en sluikstort kosten de lokale en andere overheden handenvol geld," zegt Els Gommeren. "Maar ook de impact op het milieu is groot. Denk maar aan de plastic soep, dieren die verstrikt geraken in zwerfvuil of zwerfvuil dat via het veevoeder in magen van koeien terechtkomt."

En dat is niet alles: burgers ergeren zich er ook heel erg aan. Lokale overheden krijgen veel klachten, het frustreert degenen die het goed doen en het draagt bij aan het onveiligheidsgevoel.

De afvalmaat is vol, Kortrijk organiseert deze week flitsmarathon: "Tijd van sensibiliseren is voorbij"

KORTRIJK

De stad Kortrijk gaat in samenwerking met de politie sluikestorters beboeten. De maat is vol. Duizend meldingen per jaar is te veel. Deze week is het de Week van de Handhaving.

KRIS VANHEE

Dit jaar zijn er in Kortrijk al 188 sluikestorters beboet. Zo is de glasbol in de Moorseelsestraat in Kortrijk een hotspot. Per jaar komen duizend meldingen binnen via het meldnummer 1777. Binnen de 24 uur wordt dan alles door medewerkers van de stad opgeruimd.

"Veertig medewerkers zijn zeven dagen per week aan de slag", zegt burgemeester Ruth Vandenberghe (Team Burge-meester). "Dat kost veel geld. De veegwagens van de stad ruimden vorig jaar 552 ton afval op. De vrijwillige moeimakers waren goed voor 1,7 ton restafval en een halve ton

■ Het is Kortrijk menens tijdens de Week van de Handhaving.

PMD. We hebben ondertussen 33 GAS-vaststellers in onze stad. In 2020 konden we 103 identiteiten terugvinden in het afval zelf. Die mensen kunnen een GAS-boete verwachten."

Die boetes kunnen oplopen van 25 euro voor een peuk weggooien tot 350 euro voor

wie hardleers is. Deze week is het de Week van de Handhaving. En Kortrijk organiseert een flitsmarathon voor afval. Want het aantal sluikestorten neemt weer toe. "Laten we zeggen dat er deze week een flitsmarathon volgt, maar dan niet voor het beboeten van overdreven snelheid. De tijd

van sensibiliseren is voorbij."

De provinciegouverneur Carl Decaluwé steunt de actie. "Deze problematiek kost ieder van ons jaarlijks 32 euro of samen 160 miljoen euro", zegt Decaluwé. "Terwijl het zo eenvoudig is. Wie afval heeft, neemt dat afval zelf weer mee. Tachtig procent van de mensen er-

gert zich aan sluikestorten. We zijn in het verleden te laks geweest en de overheid moet het nu maar zien op te lossen. Het invoeren van statiegeld kan helpen. De boetes mogen voor mijn part nog hoger."

Camera's

In de regio waar de afvalintercommunale Imog actief is (Anzegem, Avelgem, Deerlijk, Harelbeke, Kortrijk, Kruisem, Kuurne, Spiere-Helkijn, Waregem, Wielsbeke en Zwevegem) werden in 2020 vijfhonderd personen betrapt. De helft daarvan werd herkend via het plaatsen van mobiele camera's. Mensen die hun glas naast de container zetten bijvoorbeeld. Camera's registreren trouwens ook diefstal uit textielcontainers. "Het is heus niet één bepaalde bevolkingscategorie die aan sluikestorten doet. Overtreders komen uit alle lagen van de bevolking", zegt directeur van IMOG Johan Bonnier.

Bron : Het Nieuwsblad - 5 oktober 2021

KORTRIJK

Week van de Handhaving gestart: bordjes waarschuwen sluikestorters voor boetes, ook extra controles

Politiecommissaris Kris Crepel, IMOG-baas Johan Bonnier, gouverneur Carl Decaluwé en Kortrijks burgemeester Ruth Vandenberghe geven uitleg over de campagne tegen sluikestort en zwerfvuil. Foto Henk Deleu

LS **

De Week van de Handhaving, waarin de zwerfvuil- en sluikestortproblematiek in de kijker wordt gezet, is gisteren gestart. «Op sluikestortgevoelige plaatsen worden bordjes geplaatst waarop het aantal overtredingen staat vermeld», zegt Kortrijks burgemeester Ruth Vandenberghe. «Op het terrein houden GAS-vaststellers en de politie een extra oogje in het zeil, enerzijds om overtreders te betrappen maar ook om mensen te bedanken die het wel goed doen.»

Op sluikestortgevoelige plaatsen verschijnen deze bordjes.

Gouverneur Carl Decaluwé is blij met de inspanningen die in zijn woonplaats Kortrijk geleverd worden om sluikestorten en zwerfvuil tegen te gaan. «Men schat dat het opruimen van zwerfvuil in Vlaanderen elk jaar zowat 150 tot 160 miljoen euro kost. Dat is gigantisch. Sensibiliseren blijft dan ook uitermate belangrijk. En wie niet horen wil, moet voelen. Een sigarettenpeuk weggooien, levert je al snel een GAS-sanctie van 25 euro op. Recidivisten riskeren een boete van 350 euro. Veel geld, maar van mij mag dat maximumbedrag nog een pak hoger liggen. Sluikestorten is zo asociaal als wat en dat gedrag moet echt veranderen», besluit hij. (VHS)

Bron : Het Laatste Nieuws - 5 oktober 2021

Grootste opruimactie ter wereld ook in Waregem

JCI'ers Marieke Maebe (links) en Olivier Tytgat bij één van de sterk bevuilde plaatsen in Waregem, de Paanderstraat in Beveren-Leie. (foto GDW)

WAREGEM Op zaterdag 18 september vindt opnieuw de World Cleanup Day plaats, een jaarlijks wereldwijde burgeractie die het hardnekkige probleem van zwerfvuil tracht op te lossen door gezamenlijke opruimacties te organiseren. Ook JCI Waregem is terug van de partij om er in Waregem een succesvolle editie van te maken.

“De noodzaak voor dergelijke acties blijft jammer genoeg groot, zo hebben we vorig jaar ruim 300 kg afval geruimd. We hopen in elk geval dat de Waregemse natuur er dit jaar iets beter aan toe is,” vertelt World Cleanup Day-verantwoordelijke Sara Willems.

“Na het grote succes vorig jaar en door het enthousiasme van onze leden, hebben we besloten om dit jaar opnieuw deel te nemen aan de World Cleanup Day, de grootste opruimactie ter wereld. De kracht van deze actie gaat uit van zijn eenvoud. Het is erg simpel om te organiseren. Zo kan je opruimmateriaal aanvragen bij de afvalintercommunale Imog, dat het aflevert op een locatie naar keuze. Het moeilijkste is om genoeg vrijwilligers te vinden die de handen effectief uit de mouwen willen steken”, weet medeorganisator Marieke Maebe.

JONGEREN AANSPREKEN

“De oproep hebben we gedeeld onder onze JCI-leden en ook de jeugdraad wilde onze boodschap delen onder zijn leden. Zo proberen we de jongeren mee te krijgen in het verhaal. Onder de vrijwilligers verdelen wij verschillende locaties, met de warme oproep om alvast zeker langs te gaan bij de industriezone, het natuurgebied De Zavelput, de Grote Heerweg in Beveren-Leie, de Slekkeput en de omgeving van het Jeugdcentrum. Ervaring leert ons dat daar heel wat te rapen vallen”, besluit medeorganisator Olivier Tytgat. (GDW)

Ook interesse om deel te nemen? Neem via Facebook contact met JCI Waregem www.facebook.com/JCIWaregemBelgium of telefonisch met JCI-verantwoordelijke Sara Willems, 0478 06 02 76

Restwarmte uit afvalverwerking: intercommunales zijn voortrekker

De verwarming van gebouwen van alle slag slokt veel energie op. Hier valt qua klimaat dus nog veel vooruitgang te boeken. Maar eenvoudig is dat niet. Het is bijvoorbeeld onmogelijk op korte termijn alle woningen te renoveren waar de energetische kwaliteit niet optimaal is. Inzet van restwarmte uit afvalverbranding kan dan de uitkomst zijn.

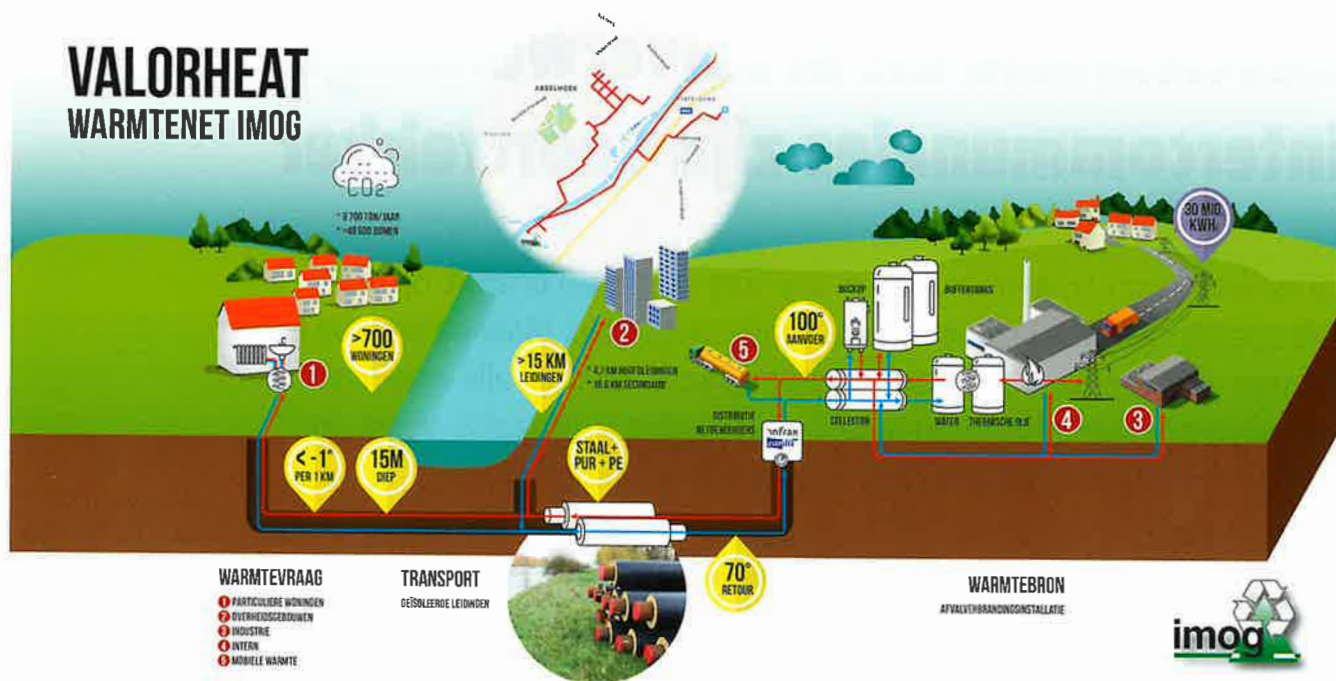
Het belang van warmte binnen de energiemix is moeilijk te overschatten. Ruim 60% van die mix – uitgaande van de combinatie gas/elektriciteit – wordt gebruikt voor de verwarming van gebouwen: zowel woningen als tertiaire en industriële gebouwen, inclusief verwarming van water. Om onze samenleving klimaat-neutraal te maken zullen er op dat

vlak flink wat maatregelen nodig zijn. Renovatie van het patrimonium is er daar een van. Tegelijk is de energetische kwaliteit van dat patrimonium in Vlaanderen vrij laag; een groot deel ervan zal ook in 2050 nog bestaan, en op zichzelf niet in staat zijn de klimaatdoelen te bereiken. Collectieve warmtevoorziening zal daarom aan betekenis winnen, zeker in buurten

waar doorgedreven renovatie van woningen te duur is. En laat het nu net de Vlaamse afvalintercommunales zijn die hierin een belangrijke rol te vervullen hebben. Zij investeerden in het verleden in verwerkingscapaciteit voor de verbranding van niet-recycleerbaar afval, dat blijft bestaan ondanks alle inspanningen qua preventie en selectieve inzameling. Hun installaties

VALORHEAT WARMTENET IMOG

produceren bij die verbranding altijd elektriciteit. Tegelijk zijn ze in veel gevallen de katalysator voor de ontwikkeling van een lokaal warmtenet, zodat ook de restwarmte nuttig kan worden aangewend.

Warmtenetten om naar op te kijken

Neem de installatie van ISVAG te Wilrijk, die vandaag drie megawatt warmte levert aan een bedrijventerrein in hun buurt (Terbekehof). Onder meer het bedrijf Essers neemt er warmte af, en in het voorjaar van 2021 zijn bijkomende afnemers aangesloten op het warmtenet. Ze plannen er een vernieuwing van de installatie. Daarbij zou het warmtenet fors worden uitgebreid, zodat meer dan vijftig megawatt aan warmte nuttig gebruikt kan worden. Dat komt overeen met het jaarlijks verbruik van ongeveer 40.000 gezinnen. Het nieuwe warmtenet zou daarbij leveren aan de wijk Nieuw-Zuid, Blue Gate Antwerp, sociale woonprojecten, nieuwe woonwijken in de buurt, maar ook aan bedrijven zoals Agfa Gevaert en Bekaert en ziekenhuizen zoals het UZA.

MIROM Roeselare zet al jaar en dag sterk in op warmtenetten. In 2016 en 2018 waren er forse investeringen

om het oorspronkelijke warmtenet, in dienst sedert 1986, in omvang te verdubbelen. In 2019 volgde nog een uitbreiding naar nabijgelegen sites met groenteteelt en warmtebehoefte. In 2020 was er ook hier invloed van corona. De tijdelijke sluiting van aangesloten scholen, zwembaden en sportinfrastructuur leidde tot een daling van

stad Roeselare,' vertelt burgemeester Kris Declercq. 'Het is heel belangrijk om volop in te zetten op duurzame warmtebronnen, zoals het warmtenet, om daarmee de CO₂-uitstoot te verminderen. Als stad geven we zelf ook het goede voorbeeld. Ons nieuwe stadhuis dat in de steigers staat, wordt het duurzaamste stadhuis van Vlaan-

Collectieve warmtevoorziening zal aan betekenis winnen, zeker in buurten waar doorgedreven renovatie van woningen te duur is.

de afname in dat type gebouwen. Dat werd evenwel goedge maakt doordat er in 2019 andere afnemers bij waren gekomen die in 2020 volledig operationeel werden. Zo werd 2020 toch nog een recordjaar voor de installatie wat betreft geleverde warmte. De komende jaren verwachten ze een verdere toename, omdat er nog heel wat nieuwe projecten in de steigers staan. Daarbij zitten ook innovatieve praktijken zoals koelen via het warmtenet.

'Het warmtenet is een van de vier pijlers in het klimaatprogramma van de

deren en het zal ook aangesloten worden op het warmtenet. Daartoe wordt een nieuwe tak van het warmtenet aangelegd in het centrum en zullen ook andere gebouwen in dat stadsdeel de kans krijgen om gebruik te maken van het warmtenet. Momenteel beschikken we over negentien kilometer warmtenet, er is nog twee kilometer bij gepland.'

Restwarmte reikt ver

In Harelbeke verwerkt IMOG huishoudelijk en bedrijfsafval. Naast elek-

tricieit produceert het warmte, die het in eerste instantie gebruikte voor de eigen infrastructuur maar ook leverde aan een nabijgelegen bedrijf dat er betonwelfsels mee produceert en droogt. Op die manier spaart het bedrijf in zijn industrieel proces jaarlijks 130.000 liter stookolie uit. De gemeente Kuurne besliste voor de ontwikkeling van de nieuwe wijken Groeninghe Ververij en Leieboorden warmtenetten in te zetten voor de verwarming van 700 woningen. 'In het najaar van 2011 was er een klein krantenartikel waarin het idee restwarmte van IMOG te gebruiken werd geschetst,' zegt Annelies Vandenbussche, schepen van Energie. 'Dat leek toen ondenkbaar, maar ondertussen wordt Kuurne stevast gebruikt als pionier, want we hebben het warmtenet via een onderboring van de Leie tot in Kuurne gebracht, een uniek technisch huzarenstukje. We willen deze pioniersfunctie voortzetten en in de toekomst ook eigen publieke gebouwen aansluiten.' In 2016 startte Eandis met de aanleg van 6,6 kilometer geïsoleerde leiding om de warmte van de installatie naar de nieuwe wijken te brengen. De stad Harelbeke plant op haar beurt verschillende belangrijke stadsvernieuwingsprojecten en wil ook hier nuttig gebruik maken van de restwarmte van de verbrandingsinstallatie van IMOG. Zo wil de stad eigen gebouwen aansluiten en bouwpromotoren zoveel mogelijk aanmoedigen dat voorbeeld te volgen. Daarnaast overweegt IMOG om restwarmte via containers of per schip te transporteren. Daarbij slaat men de energie op in een transportmedium (water of natriumacetaat), op een temperatuur van ongeveer 95°C om dat vervolgens te vervoeren binnen een relatief beperkte afstand. Zo kan men het leveren bij een afnemer waar het net nog niet voorbijkomt. Men kijkt daarvoor vooral naar gebouwen of installaties met een continu warmteverbruik, zoals zwembaden, grote openbare gebouwen of waterzuiveringsinstallaties.

Het voorbeeld van de stad Brugge illustreert hoe lokale warmtezoneringssystemen een essentiële rol spelen in de verdere ontwikkeling van warmtenetten.

Klimaatuitdaging: uitstoot verminderen

Het warmtenet Brugge van afvalintercommunale IVBO is een pionier bij de warmtenetten in Vlaanderen. Het werd in 1982 aangelegd tussen de afvalverbrandingsinstallatie van IVBO, AZ St.-Jan en het Penitentiair Centrum Brugge (PCB). Daarnaast werden een bijkomende tak en bijkomende verbruikers (o.a. bedrijven, tertiair, residentieel) aangesloten. Het net is evenwel dringend aan vernieuwing toe, al levert het jaarlijks nog 45 GWh en heeft het in zijn huidige levensduur al een equivalent van 260.000 ton CO₂ bespaard. De stad Brugge wil het warmtenet een belangrijke rol geven in zijn plannen om de klimaatdoelstellingen te bereiken en de stad CO₂-neutraal te maken. Daarom ligt nu een renovatieproject op tafel voor het vervangen van de kern van het bestaande net. Daarbij zou men extra mogelijkheden voor afzet willen opnemen. Het voorstel mikt op een potentiële verhoging van het vermogen van 15 MW vandaag tot 35 MW in de toekomst. De 45 GWh die vandaag geleverd wordt, kan opgetrokken worden naar 70 GWh en zelfs tot 90 GWh, mits ingezet wordt op bijkomende warmtetakken van lagere temperatuur en/of bijkomende potentiële warmtebronnen in de buurt. De warmtevraag voor gebouwenverwarming in Brugge bedraagt ruim 1000 GWh. Het uitgebreide warmtenet zou zo kunnen instaan voor bijna 10% van de gebouwenverwarming in Brugge, wat door zijn historisch patrimonium (stadhuis, belfort...) niet of erg moeilijk CO₂-arm verwarmd kan worden met bijvoorbeeld warmtepompen. Schepen Minou Esquenet: 'Onze steden klimaatneutraal maken is overal een uitdaging, maar een middeleeuwse binnenstad als Brugge fossielvrij verwarmen is nog een ander paar mouwen. Wij zijn daar-

om gestart met de opmaak van een warmtezoneringssysteem, als eerste stevige stap om de visie en het beleid betreffende duurzame warmte voor Brugge richting te geven en wetenschappelijk te onderbouwen én een kompas te vormen voor toekomstig ruimtelijk beleid. Uit de studie, uitgevoerd door Kelvin Solutions, blijkt dat een warmtenet met een duurzame warmtebron kostenefficiënter is dan een diepgaande renovatie van de hele binnenstad. Brugge voert momenteel een haalbaarheidsstudie uit voor een dergelijk warmtenet.' Ook andere afvalintercommunales gebruiken de restwarmte van de verwerking van niet-recycleerbaar afval. Zo levert het warmtenet van Oostende restwarmte van de afvalverbrandingsinstallatie IVOO voor de verwarming van appartementsgebouwen en openbare gebouwen. IVAGO verwerkt jaarlijks ongeveer 100.000 ton brandbaar huishoudelijk afval en levert, naast elektriciteit aan het openbare net, warmte aan het Universitair Ziekenhuis Gent en het eraan gelegen bedrijf Eastman. Vaak kijkt men continu naar bijkomende mogelijkheden die zich in de toekomst kunnen aandienen. Het voorbeeld van de stad Brugge illustreert hoe lokale warmtezoneringssystemen een essentiële rol spelen in de verdere ontwikkeling van warmtenetten. Die plannen zullen scherper duidelijk moeten maken waar collectieve warmtevoorziening noodzakelijk is om de klimaatdoelen te bereiken. Afvalintercommunales met eigen verwerkingsinstallaties hebben daar alvast niet op gewacht. Ze leveren vandaag naast elektriciteit al heel wat restwarmte en helpen zo de CO₂-uitstoot structureel te verlagen. ■

CHRISTOF DELATTER WAS MEDEWERKER BIJ INTERAFVAL EN
WAARNEMEND DIRECTEUR OMGEVING VVSG TOT 31 JULI 2021

Antwerpen wil 200.000 gezinnen aan warmtenet tegen 2050

13/10/2021

Om het gebouwenpatrimonium in de (nabije en verre) toekomst op een klimaatvriendelijke manier te verwarmen, kiezen lokale besturen soms voor verschillende strategieën. Door de aanwezigheid van de vele energie-intensieve activiteiten, wordt in Antwerpen vooral naar warmtenetten gekeken. Met de "Roadmap Warmtenet 2030" wordt de richting nu erg duidelijk.

In het kader van de klimaatcrisis is één van de grootste uitdagingen in België het klimaatvriendelijk maken van ons gebouwenpatrimonium. Combinaties van individuele oplossingen (zoals warmtepompen en PV) en collectieve investeringen moeten de totale CO₂-uitstoot van de verwarming en andere activiteiten in gebouwen drastisch verlagen. In Antwerpen wordt daarvoor in de eerste plaats naar de uitrol van warmtenetten gekeken. Die kunnen warmte verdelen over verschillende gebouwen. Tegen 2030 zouden 33.500 Antwerpse woningen niet meer op basis van fossiele brandstoffen verwarmd worden. Tegen 2050 zouden 200.000 gezinnen op een warmtenet moeten worden aangesloten.

De uitrol van dit soort projecten kan niet gebeuren zonder dat er duidelijk richting aan wordt gegeven. Daarom liet het Antwerpse stadsbestuur de "Roadmap Warmtenet 2030" opstellen. Die omschrijft hoe tegen 2030 33.500 woningen op warmtenetten kunnen worden aangesloten. Het warmtenet zou gevoed worden met restwarmte van de industrie. Antwerps schepen van Leefmilieu Tom Meeuws (Vooruit): 'Vele tienduizenden woningen en honderden stadsgebouwen zullen duurzaam verwarmd kunnen worden, zonder een gram CO₂ extra uit te stoten. Met het voorliggend ontwerp concretiseren we de bijdrage van warmtenetten in het halveren van onze stedelijke broeikasgasuitstoot tegen 2030.'

De uitrol van het grootschalige warmtenet zou in totaal zo'n 400 miljoen euro kosten. In een eerste stappenplan wordt nu vastgelegd welke projecten er opgestart zullen worden vanaf 2023. De definitieve roadmap hiervoor wil de stad na overleg met alle partners in het voorjaar van 2022 goedkeuren. Het warmtenet zal in de eerste fase van noord naar zuid lopen via de Scheldekaaien en op Linkeroever, en in een latere fase mogelijks ook langs de Antwerpse Ring. (Dries Vleugels)

MOEITELOOS ECO

Denk je bewust te leven, maar erger je je aan de hoeveelheid afval en rommel die je om je heen verzamelt?

Onder het motto 'opgeruimd huis, opgeruimd hoofd' vroegen we aan Jessie en Nicky Kroon – auteurs van *Het Zero Waste Project* en *Doe Het Zero* – tips om zo min mogelijk afval te genereren. Het geheim schuilt volgens hen vooral níét in extremen. Lijkt een lege vuilnisbak voor jou onhaalbaar? Ga daar dan vooral niet voor.

TEKST **SABRINA BOUZOUMITA**

Zero waste – of afvalvrij – leven klinkt heel mooi, maar realistisch is het allesbehalve. De term omvat eigenlijk vooral de doelstelling om je afvalproductie drastisch te verminderen. Iets wat iedereen kan, en dat zonder al te veel moeite. Jessie Kroon: “Mensen die in een dorp wonen claimen snel dat enkel stedelingen duurzaam kunnen leven. Grote gezinnen zeggen dan weer dat het niet mogelijk is om je afvalproductie te drukken met kinderen in huis. Maar iedereen kan iets doen. Staar je niet blind op wat níét kan, maar focus je op wat wél mogelijk is in je situatie. Het verschil in vuilniszakvolume zal ook al voor veel voldoening zorgen, het hoeft niet altijd om een groot verschil te gaan. Je verkleint je

ecologische voetafdruk al met simpele aanpassingen in je dagelijkse leven. Ga eens na in huis welke producten vervangen kunnen worden door duurzamere alternatieven. Is je shampoo op? Probeer dan eens een shampoo-bar.”

De sleutel om het vol te houden, schuilt volgens de zussen Kroon vooral in een geleidelijke verandering. Nicky Kroon: “Veel mensen hebben de neiging om het roer meteen volledig om te gooien. Alles wat niet duurzaam is, belandt in de vuilnisbak. Maar ook dát is *waste*. Maak eerst op wat je hebt en doe het rustig aan. Zie het als een nieuwe hobby die je onderneemt. Je moet oefenen, en dat is ook zo met deze levensstijl.

ZO GA JE GELEIDELIJK NAAR ZERO WASTE

- 1. Maak het op.** Ga pas wanneer iets bijna op is op zoek naar een alternatief. Dus is je shampoo fles bijna leeg? Zoek dan eens uit hoe shampoo bars werken. Zo werk je geleidelijk en is het gemakkelijker in je leven in te passen.
- 2. Begin met wegwerp.** De grootste winst haal je heel makkelijk met wegwerpproducten. Denk aan koffiebekers, broodzakjes, wattenschijfjes en meer.
- 3. Meld je af.** Zowel voor digitale als fysieke post is het handig om een opschoonbeurt te houden. Krijg je nog altijd die nieuwsbrief die je nooit leest? Meld je af. Doe dat elke keer als je iets ontvangt, zo kun je geleidelijk werken.

LIEVER LUI DAN DUURZAAM

Een andere optie om verpakkingen en bewaarmiddelen uit de weg te gaan, is zelf producten te maken. Dat kan zo simpel zijn als het maken van een allesreiniger – waarbij je twee koppen water combineert met één kop natuurazijn en eventueel enkele druppels etherische oliën voor een lekkere geur – tot het maken van je eigen brood en havermelk.

In het boek *Doe Het Zero* verzamelden Jessie en Nicky Kroon tal van recepten voor een plasticvrij leven. Van wasverzachter tot zelfs deodorant, je kan het zo gek niet bedenken of je kan het zelf maken. Nicky Kroon: “In gewone deodorant zitten vaak ingrediënten die er juist voor zorgen dat je stinkende oksels krijgt. Door de toevoeging van aluminium worden de poriën in je oksel zowaar ‘afgesloten’, waardoor bacteriën er zich kunnen nestelen. Het gevolg? Een stinkende oksel, waardoor je extra deo spuit of rolt. Wij vonden een manier om in slechts enkele minuten je eigen volledig natuurlijke deodorant te maken. Voor 100 ml deo smelt je gewoon 30 ml kokosolie en 20 ml sheaboter au bain marie, voeg 20 ml baksoda en 30 ml maïzena toe en mix de ingrediënten door elkaar. Voeg een drupje etherische olie toe om het lekker te laten ruiken, *et voilà* je hebt je eigen deodorant. Simpel kan niet.”

Maar hoewel de recepten gemakkelijk zijn om uit te voeren en je er slechts een minimum aan tijd en grondstoffen voor nodig hebt, maken de *Doe Het Zero*-auteurs niet alles zelf. Jessie Kroon: “In ons boek staat een recept om zelf tandpasta te maken, maar ik geef persoonlijk toch de voorkeur aan tandpasta in tabletvorm. Ik ga ook liever naar de bakker met een katoenen zak dan dat ik mijn eigen brood maak. Eten afhalen doe ik ook nog altijd, maar dan met mijn eigen verpakking. Je hoeft écht niet te veranderen in een keukenprinses of een geitenwollen sok. En het leven hoeft er ook niet saaier op te worden, integendeel. Het is leuk om te experimenteren en zo te ontdekken wat het beste voor jou past. Duurzaam leven is een streefdoel, geen gebod.” ■

TIPS

- 1.** Vraag/geef ervaringen cadeau in plaats van materiële geschenken. Dat versterkt de band én is leuker dan iets te ontvangen dat misschien je ding niet is.
- 2.** Haal niet al je boodschappen bij een reguliere supermarkt. Ga naar de markt of Turkse winkel om de hoek, waar je groenten en fruit verpakkingsvrij kan kopen.
- 3.** Koop gedroogde waren in bulk. Zo vermijd je onnodige (kleine) verpakkingen en kan je het aantal supermarktbezoeken beperken.
- 4.** Koop je toch voorverpakte etenswaren? Vermijd dan plastic en kies recyclebaar materiaal. Het recyclen van papier, glas en metaal is een complete cyclus terwijl dat voor plastic over het algemeen niet geldt. Zwicht je toch voor een plastic (af)was-middel, koop dan de grootste maat.
- 5.** Benut je koffiegruis. Je kan koffiegruis hergebruiken om je compost te versterken of je planten te bemesten, maar ook om je handen te verfrissen nadat je bijvoorbeeld look of uien hebt gesneden. Je kan zelfs wallen en donkere kringen wegwerken met koffiedik. Strijk wat afgekoeld koffiedik met je vingers onder je ogen. De cafeïne trekt de bloedvaten samen, onttrekt het overtollige vocht en vermindert donkere kringen en wallen.
- 6.** Eierschalen te veel? Ook daar zijn je planten dol op. Of geef ze opnieuw aan je kippen als calcium-supplement. Laat de eierschalen een dag of twee uitdrogen, stamp ze fijn en meng ze door het gewone kippenvoer. Eierschalen kunnen je ook aan een gladde huid helpen. Meng 2 el fijngestampte eierschalen met 1 eiwit en roer tot een gladde massa. Breng aan als een natuurlijk gezichtsmasker en laat het 15 tot 20 minuten drogen, spoel het nadien af met warm water terwijl je cirkelbewegingen met je vingers maakt om te peelen.

Meer tips vind je in de boeken van Jessie en Nicky Kroon ‘Het Zero Waste Project: Een leuker leven met minder plastic’ (20,99 euro) en ‘Doe Het Zero: Simpele recepten voor een plasticvrij leven’ (22,99 euro). Beide zijn te krijgen in Standaard Boekhandel.

OP WEG NAAR EEN DUURZAAM LEVEN

Ervan uitgaan dat je huis meteen afvalvrij zal zijn, is hetzelfde als denken dat je na je eerste week pianoles als Mozart speelt. Het is veel nuttiger dat je drie jaar lang één verandering voortzet, dan meteen dertig dingen te veranderen die je slechts een week volhoudt.”

WEG MET WEGWERPPRODUCTEN

Laat het idee los dat je alles op zijn kop moet zetten om groener te leven. We hebben bij duurzaamheid vaak een vrij extreem beeld. Duurzaamheid is een term die we veel voorbij zien komen. Maar het kan voor álles staan: van een centrale die minder uitstoot genereert tot een verpakkingsvrije winkel. Klimaatverandering en plastic-soep zijn grote thema's, maar verandering begint bij kleine acties.

Een goede manier om te beginnen is om vervangers te zoeken voor producten die gemaakt zijn om na eenmalig gebruik weg te gooien. Kijk eens kritisch naar de spullen die dagelijks door je handen gaan. En ook naar wat je in de vuilnisbak gooit. Kan je iets veranderen zodat je het voortaan kan hergebruiken? Er zijn altijd herbruikbare alternatieven, aan jou de keuze wat haalbaar is om te vervangen. Herbruikbare wattenstaafjes en wasbare wattenschijfjes zijn mooie voorbeelden van iets dat we moeiteloos kunnen inwisselen. Ook een herbruikbare koffie beker meenemen, kost weinig moeite wanneer je koffie *on the go* bestelt. Want afhaalkoffiebekers lijken dan wel van papier te zijn, maar zijn dat niet. Het karton wordt altijd met een plastic laagje omhuld zodat de koffie er niet doorsijpelt. Het klinkt onschuldig, maar daardoor kan de beker niet gerecycled worden. Door een herbruikbare koffie beker mee te nemen ben je niet alleen milieuvriendelijker, je krijgt er soms nog korting bovenop.

DUURZAAM ≠ DUURDER

Dat duurzaam leven niet duur hoeft te zijn, is meer dan een catchy reclameslogan. Hoe vaker je een product gebruikt, hoe hoger het rendement. Een veiligheidsscheermesje – net zoals vroeger waarbij je enkel het stalen mesje hoeft te vervangen – is bij aankoop dan wel duurder dan een wegwerpversie, maar komt je na verloop van tijd goedkoper uit dan telkens een zakje wegwerpmesjes in plastic te moeten aanschaffen. Om nog maar over de impact op het milieu te zwijgen. Ook op je waterverbruik kan je grondig besparen door een timer of waterbesparende douchekop te gebruiken. Daarmee bespaar je zo'n 26

liter water per 7 minuten, wat neerkomt op ongeveer 9.000 liter water per persoon per jaar.

Kosten drukken doe je niet enkel in de badkamer. Een van de grootste componenten van onze afvalzakken bestaat uit voedsel. Vlaamse huishoudens gooien jaarlijks maar liefst 240.925 ton voedsel weg; oftewel 37 kilo per persoon, zo blijkt uit de laatste cijfers van het departement Omgeving. Dat is enorm zonde van het water, het energieverbruik en de CO₂-uitstoot die bij de teelt van voedsel komen kijken. Probeer voedselverspilling daarom zoveel mogelijk te voorkomen. Plan maaltijden in en koop verse producten niet te lang op voorhand. Vries restjes eten in en maak soep van je groenteoverschot. Minder eten weggooien scheelt niet alleen voor het milieu, maar bespaart je ook een hoop geld.

Nog een manier om te bezuinigen én duurzaam te leven, is natuurlijk om bewuster te kopen en te consuminderen. Jessie Kroon: “Alles wat je koopt belast de natuur. Er is transport nodig, er wordt water gebruikt voor de productie en ga zo maar door. Op zich is het niet erg als het om dingen gaat die je nodig hebt. Maar we kopen vaak veel meer dan dat en gooien dat daarna ook weer snel weg. Een product dat afgeprijsd is, levert je geen winst op als je het niet nodig hebt.”

“Laat het idee los dat je alles op zijn kop moet zetten om groener te leven”

Vlaamse Kringwinkels recycleerden ruim 30.000 ton aan producten in 2020

belga Belga - 14 Okt. 2021

NEWS AGENCY Pagina 0

Belga

(BELGA) = Vorig jaar hebben meer dan 30.000 ton goederen een tweede leven gekregen via De Kringwinkel. Dat blijkt uit cijfers van de Vlaamse kringloopwinkels. Indrukwekkende cijfers vindt de organisatie, zeker omdat de winkels door de coronapandemie een tijdje op slot moesten.

De Kringwinkel viert dit jaar zijn twintigste jubileum. Tijdens een "feestweek" van zaterdag 16 tot en met zaterdag 23 oktober willen de Vlaamse kringloopwinkels hun klanten extra in de bloemetjes zetten met gratis activiteiten zoals optredens en workshops. Te midden van de festiviteiten zal de organisatie ook de jaarcijfers van 2020 en de ambities voor de komende jaren bekendmaken. Via verkoop in Vlaamse Kringwinkels werd 30.071 ton aan producten gerecycleerd. De top drie aan goederen waarvoor de Vlaming al eens een bezoekje aan de tweedehandswinkel brengt, zijn meubelen, vrijetijdsartikelen en huisraad. Op een ecologische manier leven, en dus vaker kiezen voor gerecycleerde producten, zit in de lift. Ook op Europees vlak heeft de sector de wind in de zeilen, verzekert De Kringwinkel. Vanaf volgend jaar wil De Kringwinkel extra focussen op lokaal hergebruik van textiel. "We willen dit thema absoluut op de politieke agenda zetten en onder de aandacht van de producenten brengen. Die laatste hebben immers niet alleen een wettelijke, maar ook een morele plicht om hergebruik mee op te nemen in hun bedrijfsdoelstellingen", zegt Eva Verreas, directeur van HERWIN, de koepel van de Kringwinkels.

Drie Belgen op vier voorstander van statiegeld op blik en plastic flesjes (2)

belga Belga - 07 Okt. 2021

NEWS AGENCY Pagina 0

Belga

(BELGA) = Zowat drie Belgen op vier (74 procent) zijn voorstander van een statiegeldsysteem op blikjes en plastic flesjes. Dat blijkt uit een nieuwe bevraging van consumentenorganisatie Test Aankoop. Vijf jaar geleden waren het er een pak minder (66 procent).

Volgens Test Aankoop is het draagvlak voor statiegeld dus gestegen. De consumentenorganisatie roept politici om er nu eindelijk werk van te maken, in de strijd tegen zwerfvuil. Er wordt al jaren gepalaverd over de invoering van statiegeld. Toenmalig Vlaams minister van Leefmilieu Joke Schauvliege liet in 2015 de Openbare Vlaamse Afvalmaatschappij (OVAM) een analyse uitvoeren wat de impact zou zijn van een statiegeldsysteem op eenmalige drankverpakkingen. De conclusie was toen dat plastic flesjes en blikjes samen 40 procent van het volume van het zwerfvuil uitmaken en dat statiegeld zou leiden tot 70 à 90 procent minder blikjes en plastic flesjes in het gedumpte afval. Maar vanuit de bedrijfswereld kwam tegenkanting: voedselproducenten en de retailsector riepen op tot meer sensibilisering en opruimcampagnes. Desondanks is het zwerfvuil nog niet gedaald: de jongste cijfers (2019) laten een stijging zien van 14 procent. Volgens Test Aankoop is het draagvlak voor statiegeld nochtans groot. Driekwart van de ondervraagde Belgen is voor. Bijna negen op tien (89 procent) zijn bereid om hun verpakkingen naar een inzamelpunt terug te brengen. Zo'n 82 procent van de ondervraagden vindt zwerfvuil een groot probleem, zo blijkt nog. Op de vraag hoeveel dit statiegeld mag bedragen, is 44 procent van de mensen gewonnen voor een bedrag van 10 cent per blikje of flesje. Ook op bestuurlijk vlak groeit de steun voor statiegeld. Intussen zijn al 307 van de 581 Belgische gemeenten aangesloten bij de zogenaamde "Statiegeldalliantie", die ijvert voor de invoering van zo'n systeem. Verschillende Europese landen - acht - hebben al een systeem van statiegeld ingevoerd. Duitsland bijvoorbeeld, waar blikjes nog slechts 0,03 procent van het zwerfafval uitmaken, aldus Test Aankoop. In Nederland werd het systeem deze zomer ingevoerd en dat leidde meteen tot een spectaculaire daling van plastic flesjes in het zwerfvuil. Deze week werden ook in Spanje en Oostenrijk stappen vooruit gezet, zegt Recycling Netwerk Benelux. Dat wijst er ook op dat ook bedrijven zich achter het statiegeld scharen. "De Europese federaties van Coca-Cola, Pepsico, Unilever en Danone hebben duidelijk gemaakt dat zij willen meewerken aan de invoering van statiegeld, mede omdat verschillende Europese doelstellingen alleen kunnen worden bereikt met statiegeld". Het zijn de gewesten die in ons land bevoegd zijn voor de invoering van de maatregel.

Vlaanderen haast zich om lakse PFOS-normen aan te pakken

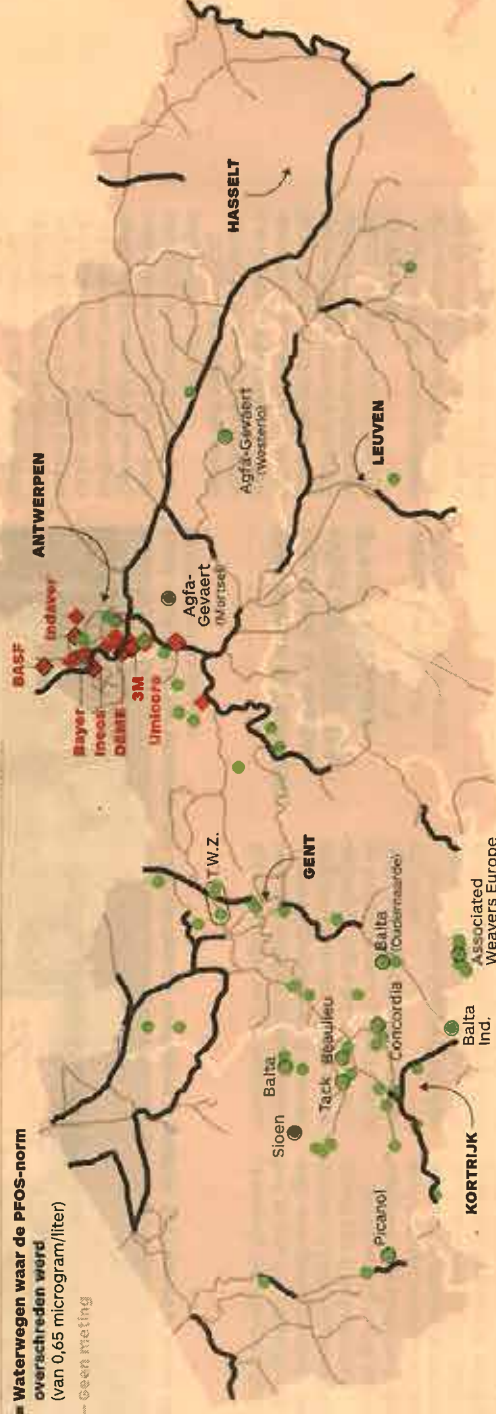
Vlaanderen telt niet minder dan 65 bedrijven met een vergunning om giftige stoffen zoals PFOS en PFAS te lozen. Daaronder bekende namen zoals Indaver, Agfa-Gevaert, Balta en Sioen. Critici wijzen op het te lakse overheidsbeleid. 'Dit is niet het Wilde Westen voor PFOS-lozende bedrijven.'

VLAANDEREN LIGT BEZAAD MET BEDRIJVEN DIE BRON VAN PFOS-VERVUILING KUNNEN ZIJN

- Bedrijven die een vergunning hebben om PFOS te lozen in rivieren en riviervlen
- ◆ Bedrijven die niet beschikken over een vergunning voor PFAS, maar wel PFAS geloosd hebben in de periode 2011-2020

— Waterwegen waar de PFOS-norm overschreden werd (van 0,65 microgram/liter)

— Geen meting

Bron: Vlaamse Milieumaatschappij

te streven. Katrien Smet, de woordvoester van de Vlaamse Milieumaatschappij, erkent dat die kritiek niet zonder grond is.

'Vandaar dat de provincie Antwerpen ambishalve het initiatief heeft genomen om de PFAS-normen aan te scherpen', zegt ze. 'Ook in andere provincies zullen vergunningen versneld worden herzien.'

Die inbreukprocedure van de Antwerpse overheid is niet alleen ingezet tegen Indaver, Hooge Maey en Veolia, maar ook tegen de transport- en tankreinigingsgroep Van Loon in de Antwerpse haven en -opvallend - tegen de vestiging van Agfa-Gevaert in Mortselt. Bij die beeldvormingsgroep wordt benadrukt dat het gebruik van PFOS er al jaren geleden is gestopt.

'Ons afvalwater bevat geen PFOS meer', zegt woordvoerder Johan Jacobs. 'Bijgevolg zal onze vergunning om PFOS te lozen worden geschrapt.'

Agfa gebruikt wel nog in beperkte mate PFOA, en die blijft onmisbaar. 'Die stof heeft unieke fysieke eigenschappen die het mogelijk maken om verschillende lagen van medische röntgenfilms op een consistente en kwaliteitsvolle manier op de onderlaag aan te brengen', zegt Jacobs. 'We onderzoeken hoe we PFOA kunnen vervangen in dat proces. Als daarvoor geen oplossing wordt gevonden, zullen we met die

PIET DEPUYDT

Begin deze week kreeg het chemiebedrijf 3M een forse veeg uit de pan van Vlaams minister-president Jan Jambon (N-VA) in diens septemberverklaring. 'Gedaan met praktijken die leiden tot PFOS en andere smurrie in onze rivieren en in onze grond', zei hij. Maar over andere vervuilers die de giftige chemische stof, met of zonder vergunning, in riolen en kanalen lozen, werd zedig gezegd.

Wat zijn er nochtans heel wat. Vlaanderen ligt bezaaid met industriële 'hotspots' die tot op vandaag een bron van PFOS-verontreiniging kunnen zijn. Het gaat om 65 bedrijven die in totaal 72 sites uitbaten, waarvan er 68 vergund zijn voor de lozing van PFOS en 67 voor de lozing van andere PFAS-achtige stoffen. Die bedrijven zijn niet van de minste. Twee derde van hen is actief in de textielsector en heeft bekende namen zoals Balta, Sioen, Beaulieu International Group, Lano, Concordia Textiles en Picanol.

De hoeveelheid PFOS die die textielspelers in principe mogen uitstoten, is niet gering. Op basis van een verouderde sectorafpraak uit 2010 kregen de meeste van hen toelating om PFOS-concentraties tot 10 microgram per liter in riolen en openbare wateren te lozen. Dat is tien keer meer dan wat Lantis, de bouwheer van de Oosterveelverbinding, in de Schelde mag afvoeren van op zijn werf in de buurt van de 3M-site.

Daarvoor werden bedrijven uit die sector een vergunning hebben om PFOS en PFAS-achtige stoffen te lozen, komt volgens de textielfederatie Fedustria omdat tien jaar geleden relatief hoge concentraties van die stoffen in het afvalwater werden teruggevonden. En dat terwijl de meeste van die stoffen al lang niet meer in het productieproces werden gebruikt. Ze bleken zich op te hopen in het interne rioleringsstelsel. 'We hebben toen al onze leden opgeroepen om lozingsvergunningen aan te vragen', zegt milieuvadviseur Bruno Eggermont. 'Dat gaf hen rechtszekerheid, want het is verboden chemische stoffen te lozen zonder vergunning.'

Als vandaag nog PFAS wordt gelooisd, zal dat volgens hem in heel minime concentraties zijn omdat de bedrijven door die lozingsvergunningen de best beschikbare technieken gebruiken om de afvoer maximaal te beperken. 'Al valt niet uit te sluiten dat nog resten uit het verleden met

het afvalwater worden meegespoeld. Dat is dan vooral historische verontreiniging.' Insiders wijzen op het 'geheugeneffect' van PFOS en gelijkaardige chemicaliën. Die stoffen hechten zich aan de wanden van citernes en leidingen, waardoor jaren later nog altijd kans is op zogeheten nalevering, ook na een grondige reiniging. Nullozing wordt daardoor zo goed als uitgesloten, tenzij het hele productieproces van een bedrijf wordt vervangen of de zuivering van het afvalwater dankzij technologische evolutie performanter wordt.

De toxische stof PFOA, die decennialang het hoofdbestanddeel was van stof- en verwerende producten zoals Tefal, mag in principe niet meer worden gebruikt in de textielsector, tenzij voor heel specifieke toepassingen zoals beschermkledij en medisch textiel. Daardoor wordt die stof nog altijd in de afvalstroom van bedrijven teruggevonden. 'Voor de meeste van onze toepassingen hebben we PFAS-vrije producten kunnen ontwikkelen', zegt directeur Wim DeKeyser van Utebel in Ronse. 'We stellen die ook voor aan onze klanten. Maar voor veiligheids- en beschermkleding van politie en brandweer zijn PFAS-achtige stoffen nog altijd noodzakelijk.'

Ook de textielgroep Sioen uit Ardoorie ontsnapt daar niet aan. 'Sinds 1992 kunnen wij met zekerheid bevestigen dat we geen PFOS of andere PFAS-stoffen meer gebruiken in ons productieproces', zegt corporate environment manager Bart Cuypers. 'We kopen alleen nog basisweefsels aan die zijn behandeld met het veel minder toxische PFHxS, omdat die chemische substantie als enige tegemoetkomt aan de technische eisen van specifieke beschermkledij. Maar we blijven met onze onderzoeksafdeling zoeken naar betere alternatieven.'

Afvalverwerking

Niet alleen textielspelers staan op het lijstje van bedrijven met een PFOS-lozingsvergunning. Een vijfde van de bedrijven is ook actief in de afvalverwerking of de industriële reiniging, waarin bekende internationale reuzen zoals Indaver, Veolia en Suez actief zijn. Vier van die spelers mogen zelfs nog hogere PFOS-concentraties lozen dan de textielsector. Zo kreeg de afvalgroep Indaver voor haar stortplaats de Hooge Maey in Antwerpen de toelating om tot 30 microgram PFOS per liter te lozen. Pittig detail, op diezelfde site werd ook jarenlang het PFOS-afval van het naburige 3M verwerkt.

Indaver benadrukt dat in 2011 een zevental PFAS-stoffen in de vergunning zijn

De essentie

- Er zijn in Vlaanderen 65 bedrijven die een vergunning hebben om PFOS of andere PFAS-achtige stoffen te lozen in riolen en rivieren.
- Door te ruime lozingsnormen worden die bedrijven niet gestimuleerd om zo laag mogelijke concentraties van die gevaarlijke stoffen af te voeren.
- Diverse chemische bedrijven werden zonder vergunning betrapt op overschrijdingen van de PFOS- of PFAS-lozingsnormen in hun afvalwater.
- De Vlaamse overheid en diverse lokale besturen proberen nu met inbreukprocedures dat vergunningsbeleid aan te scherpen.

opgenomen en dat die lozingsnormen sindsdien niet meer zijn aangepast. 'We kregen onlangs van de provincie Antwerpen de melding dat de limiet voor PFOS nog voor eind 2021 wordt bijgesteld tot 1 microgram per liter', zegt woordvoester Femke Mackenzie. 'Er is ook overleg om de andere PFAS-normen aan te passen.'

Ook de milieugigant Veolia, die net zoals Indaver een verwerkingsite heeft in de Antwerpse haven, bevestigt dat de provincie een procedure is begonnen om diens huidige lozingslimiet voor PFOS - vastgelegd op 25 microgram per liter - te herzien. Managing director Bruno Arts wijst op 'voortschrijdend inzicht' waarbij 'ernstige eco-toxische en humaan-toxische informatie' naar boven is gekomen.

Critici wijzen erop dat de overheid veel te lang getalmd heeft om de lozingsnormen te verstrengen. 'De effectieve lozing van PFOS en PFOA ligt bij ons al meer dan tien jaar aanzienlijk lager dan de maximaal toegestane lozingslimiet', zegt ook Ivo De Vlieghere, de algemeen directeur van het afvalverwerkingsbedrijf TWZ uit Evergem. 'We lozen in de praktijk minder dan 1 microgram per liter voor beide chemicaliën, terwijl de overheid ons een grenswaarde toestaat van 25 microgram per liter voor PFOS en 300 microgram per liter voor PFOA.'

Zoiets opent de deur voor misbruiken, stellen sceptici, en zet bedrijven niet aan om zo laag mogelijke lozingswaarden na

Veel textielbedrijven blijken PFOS te mogen lozen. © BELGA

sing wordt gevonden, zullen we met die toepassing moeten stoppen.'

Het is opmerkelijk dat er - buiten 3M en Agfa-Gevaert - geen enkele chemische speler op de lijst voorkomt van bedrijven met een lozingsvergunning voor PFOS of PFAS. Navraag bij het kabinet van minister van Omgeving Zuhal Demir (N-VA) leert nochtans dat diverse spelers uit de chemiesector in de periode 2011-2020 tegen de lamp zijn gelopen voor overschrijdingen van de PFAS-detectielimiet in het stukje Zeeschelde tussen Rupelmonde en de Nederlandse grens.

Door verouderde afspraken mogen textielbedrijven tot tien keer hogere PFOS-concentraties in hun afvalwater hebben dan wat Oosterveelbouwheer Lantis in de Schelde mag lozen.

Daaronder zaten bekende internationale concerns zoals BASF, Bayer, Lanxess, ExxonMobil, Total en Ineos. Bij die laatste werd in 2018 0,35 microgram PFAS per liter in het afvalwater gemeten. Ineos kreeg van de milieu-inspectie een proces-verbaal opgesteld en werd aangemaand een actieplan uit te voeren om die overschrijdingen te vermijden. Ook bedrijven uit andere sectoren werden betrapt, zoals de baggeraar DEME en de materialengroep Umicore.

Gert Verreth, de woordvoerder van de sectorfederatie voor de chemische industrie Essenscia, nuanceert. 'Bij die chemiebedrijven werd alleen incidenteel en niet-intentioneel de aanwezigheid van PFOS of enkele andere PFAS-stoffen vastgesteld in het lozingswater en dat aan zeer lage concentraties. Dat komt wellicht door historische bodemverontreiniging, het gebruik van oppervlaktewater dat al lage PFAS-concentraties bevat, of het vroegere gebruik van PFAS-houdend blusschuim.'

Demir wil echter niet bij de pakken blijven zitten. 'Vlaanderen mag niet het Wilde Westen zijn voor sommige bedrijven', benadrukt ze. 'Strikte milieuregels dienen om nageleefd én gehandhaafd te worden.'

Daarom heeft ze besloten de verschillende inspectiediensten in Vlaanderen samen te voegen zodat de controle wordt versterkt, en pleit ze voor één centraal sanctieregister waarvan de politie, het parket en de lokale besturen gebruik kunnen maken.

© Photo News

IN KAART. Minstens 72 fabrieken stoten giftige stoffen uit in Vlaanderen. Check hier hoeveel PFAS in uw gemeente wordt uitgestoten

In maar liefst één op de vier Vlaamse gemeenten is de laatste jaren PFOS of een andere giftige stof uit de PFAS-familie gemeten. Dat blijkt uit onderzoek van Het Laatste Nieuws en VTM Nieuws. De toxische stoffen zijn aangetroffen op minstens 72 fabriekssites in Vlaanderen en zit massaal in Vlaamse beken en rivieren. En dat is nog maar het topje van de ijsberg: "Overal waar we meten, vinden we het." Op onderstaande kaart kan u checken hoeveel PFAS in uw regio wordt uitgestoten.

Een plekje in Vlaanderen vinden waar nog geen PFAS in de grond of in het water zit, zal moeilijk zijn. Onderzoek leert dat de toxische stoffen, die de afgelopen jaren vooral bij chemiebedrijf 3M geproduceerd werden, ondertussen in zo goed als heel Vlaanderen verspreid zijn. In minstens één op de vier Vlaamse gemeenten is PFAS de laatste jaren meermaals gemeten door de milieu-instanties. Het gaat meestal om het bekende PFOS, maar ook PFOA en PFBS is massaal terug te vinden in Vlaanderen. Het geïndustrialiseerde West-Vlaanderen heeft de bedenkelijke eer om koploper te zijn, maar ook in de provincies Antwerpen en Oost-Vlaanderen zijn de toxische stoffen op veel plaatsen gemeten. Limburg en Vlaams-Brabant komen op plaats vier en vijf.

De PFAS-waarden in onderstaande kaart zijn de maximale waarden die sinds 2009 gemeten zijn in het afvalwater van bedrijfssites, waterlopen en vissen. Sommige bedrijven die PFAS mogen lozen, zijn nooit gecontroleerd door VMM.

PFAS waarden

Huidige normen (2021) voor PFAS-stoffen:

- Industrie: 0,1 µg/L in afvalwater
- Oppervlaktewater: 0,00065 µg/L jaargemiddelde
- Vis: 9,1 µg/kg natie stof

Locaties zijn een benadering van de meetpunten
Kaart: Het Laatste Nieuws

PFAS-waarden

Zoeken

< Pagina 3 van 200 >

FABRIEK	GEMEENTE	HOOGST GEMETEN PFAS-WAARDE	HOOGST GEMETEN PFAS	HOOGST GEMETEN JAAR	TYP
CREATUFT	Kuurne	NOOIT OP PFAS GEMETEN DOOR VMM	PFOS		Lozi opp
INTERGEMEENTELIJKE MAATSCHAPPIJ VOOR OPENBARE GEZONDHEID IN ZUID-WEST-VLAANDEREN	Moen	5,4 µg/L	PFHxA	2017	Lozi opp
INTERGEMEENTELIJKE MAATSCHAPPIJ VOOR OPENBARE GEZONDHEID IN ZUID-WEST-VLAANDEREN	Moen	0,56 µg/L	PFOA	2018	Lozi opp
AGFA-GEVAERT MORTSEL G2-25	Mortsel	3,43 µg/L	PFOA	2006	
BALTA OUDENAARDE-PRODUCTIEVESTIGING OUDENAARDE	Oudenaarde	0,10 µg/L	PFOS	2010	Lozi opp

Tabel Het Laatste Nieuws

BL

Het Laatste Nieuws vroeg aan alle milieu-instanties om op te lijsten waar sinds 2009 PFAS gemeten is. De resultaten zijn verbluffend. PFAS is niet alleen te vinden in de buurt van vervuilende fabriekssites, maar ook in haast alle Vlaamse rivieren en beken. Wat blijkt: de jaargemiddeldes zitten in 89 van de 92 gevallen boven de norm. Dat betekent dat het water in onze rivieren en beken vol PFAS zit, teveel om nog gezond te zijn. Dat blijkt ook uit analyses van onze vissen: een op de vier vissen, het ging vooral om paling en baars, heeft een ongezonde dosis PFAS in het lichaam.

Geen zelf gevangen vis eten

"Overal waar we PFAS meten in het oppervlaktewater, vinden we het ook", reageert Katrien Smet van de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM). "We moeten ermeer rekening houden dat water niet stopt aan de grenzen en dat het dus overal te vinden is in Vlaanderen, in alle beken en rivieren." Dat is dan ook de reden waarom de Vlaamse Overheid al langer pleit geen zelf gevangen vis te eten.

PFAS in het water komt natuurlijk van ergens. Uit de cijfers blijkt dat er veel meer bedrijven zijn die PFAS lozen dan steeds gedacht. Het gaat dus niet alleen om chemiefabriek 3M, maar om maar liefst 72 andere bedrijven die op dit moment een vergunning hebben om afvalwater, vervuild met PFAS, in rivieren of iolen te dumpen. Die bedrijven zijn vooral in West-Vlaanderen te vinden. In maar liefst zeventien West-Vlaamse gemeenten staat minstens één bedrijf dat PFAS gebruikt en loost. Oost-Vlaanderen komt op de tweede plaats met vijftien gemeenten. Al blijft de Antwerpse haven ook zwaar getroffen. Daar zijn misschien niet de meeste bedrijven te vinden, maar zij die wel PFAS lozen, doen het vaker in extreem hoge hoeveelheden.

Topje van de ijsberg

En toch lijkt dit nog maar het topje van de ijsberg. Heel wat fabrieken die in het verleden PFAS loosden, bestaan niet meer of hebben nu geen vergunning meer, maar daar is zeker nog PFAS te vinden. "Een stuk van de vervuiling is inderdaad historisch", vult Katrien Smet van de VMM aan. "Een ander deel komt van buiten Vlaanderen. Maar er wordt inderdaad nog steeds geloosd, ook door fabrieken die het zelf niet weten." Maar ook op brandweerkazernes en rioolwaterzuiveringsinstallaties is PFAS te vinden.

Moeten we ons hier nu zorgen over maken? "We zijn hier uiteraard bezorgd over", legt PFAS-opdrachthouder Karl Vrancken uit. "Maar dit is geen accuut gezondheidsprobleem dat drastische maatregelen vraagt. We willen wel zo snel mogelijk bekijken waar het risico op blootstelling het grootst is, en daar zullen we ook voorzorgsmaatregelen treffen."

WOONTEST

Grote verdwijntruc van keukenafval

■ Concept

Dagelijks een flinke portie groenten en fruit, dat betekent ook dagelijks een flinke hoop organisch afval. Vervelend als je geen of een kleine tuin hebt en de gemeente geen regelmatige gft-ophaling organiseert. Sage heeft daarvoor de FoodCycler op de markt gebracht. Een toestel dat huishoudelijk afval droogt en vermaalt tot ecochips die als voedingsstof

kunnen dienen voor kamerplanten. Het afval wordt tot tachtig procent gereduceerd.

■ Design

Een grijze box die niet opvalt in de keuken, meer hoeft dat niet te zijn. Binnenin zit een geëmailleerde aluminium emmer (2 l) met roerders. Een speciaal deksel met koolstoffilter laat toe dat je de emmer buiten de recycler gebruikt als afval-emmer zonder storende geuren

wat je erin hebt gekieperd en het is inderdaad geurloos residu. Alles wat in de gft-bak mag, kan in de recycler. Aanvankelijk wordt het afval gedroogd, nadien vermalen om vervolgens af te koelen. Tijdens het proces maakt de machine een zoemend geluid dat, vanuit onze open keuken, wel stoort tijdens het tv-kijken. Qua stroom komt het op zo'n twintig cent per keer dat je voedsel vermaalt. De emmer kan in de vaatwasser.

of fruitvliegjes. Zodra de emmer vol is, kan hij in de machine.

■ Gebruik

Het gebruik is eenvoudig, afval in de emmer, emmer in de recycler en op het knopje drukken. Vier tot zes uur later (afhankelijk van het afval en vochtgehalte) blijft er slechts een fractie over van

■ Conclusie

De FoodCycler is best een handige machine, zeker als je problemen ondervindt om je groenten en fruitafval kwijt te raken. Het compostvat in de tuin heeft nog onze voorkeur, want gratis, maar dat is niet voor iedereen een optie. Het residu is geurloos en spaar je gemakkelijk op voor je kamerplanten. Het prijskaartje van 479,90 euro is wel hoog. (rbm)

Verkrijgbaar via sageappliances.com

